

Kronika Zlatých vočí

„...trocha šafránu z historie a z filmové imaginace...“

I.ročník Léta páně 1988: Na začátku byl Bulšit!

Nejstarší záznamy o tomto podivuhodném festivalu, jehož tradici ti nejtříletější a nejuvěrnější filmoví nadšenci udržují podnes, pocházejí z roku 1988. Podle slov pamětníků si filmová skupina Bulšitfilm zorganizovala někdy v průběhu tohoto roku filmový festival především jako záminku k tomu, aby si sama mohla udělit nějaké ceny. Zároveň usilovala o to, aby vytvořila filmovou událost, jaká se měla dramaturgií i samotnou atmosférou lišit od tehdejších festivalů amatérského filmu.

Ve velkém sále klubu Delta se tehdy sešlo několik desítek diváků, kterým pořadatelé promítli kolem osmi zúčastněných snímků (různé historické anály neuvádějí jednoznačně přesný počet), z nichž porota po zásluze vybrala jeden vítězný – samozřejmě **Narozeniny v parku** Bulšitfilmu. Mezi přihlášenými filmy se ještě objevil i filmek **Stihomam** (Richarda Řeřichy) nebo **Sestry Bílkovy jedou na výlet** (Bulšitfilmu, dnes považován za ztracený). Originální znělku obstaral počítač ATARI.

Průkopnický, chvályhodný a na svou dobu avantgardní počin Bulšitfilmu (Pavel Marek, Roman Včelák, Dalibor Fencel) a Tání Slánské, Martina Mičky, Davida Černého, Pavla Kumpána (tehdy též zasedajícího v porotě) a dalších se ovšem vyčerpal předáním cen (Zlatých vočí vod Davida Černého a Martina Mičky), potřesením rukou a protaženým večerem.

II.ročník 1994: Druhá generace – A šup na akademickou půdu

K oživení festivalu nicméně došlo již v roce 1994 a to na půdě nejpřípadnější, mezi vysokoškolskými studenty na katedře filmové vědy FF UK v Praze. Podle zpráv z dobového tisku si „akumulovaná cinefilní energie vyžádala obnovení festivalu“.

Duchovním otcem tohoto přesunu, jímž festival vstoupil pokoutně, takříkajíc zadními dvířky, na akademickou půdu, se stal filmař a cinefil Vít Janeček. Nutno podotknout, že od té doby Zlatý vočí již tuto univerzitní instituci neopustily a ustálily se jako festival studentů filmové vědy na FF UK v Praze. Respekt a širší ohlas pomohlo znovuzrozeným Zlatým vočím získat i vybrané osazenstvo tehdejší festivalové poroty, složené převážně z akademických hodnostářů – vedle přítele katedry Ing. Martina Řezníčka v ní zasedli Dr. Jan Bernard Csc. (děkan FAMU) a Doc. Dr. Jiří Cieslar (vedoucí Katedry filmové vědy). Porota tentokrát udělila vícero cen

Hlavní cena Zlatý vočí připadla Petru Markovi za film **Bajesta Gumbrina** (Unarfilm)

Vočí Jeanne Moreau si odnesl Vít Janeček za snímek **Narozeniny na podzim** a Růžový brejle Jiřímu Novákovi za film **Nezhyba se vrací** (Nezhyba film). Čestné uznání získal Ondřej Prcín za povedené dílko **Jak jel Tomáš Liška do Podolí** (FAMU), jehož uvedení provázelo nadšení publika a které bylo proto spontánně zvoleno jako příští oficiální znělka festivalu. Mělo tak nahradit letošní znělku, „kalhotkovou“ scénu z **Královny Kelly**. Moderování se toho večera ujal David Grešák.

P.S.: A celou tuhle srandu navíc sponzorovala a částečně financovala Prodejna mincí Jiří Vandas.

III.ročník 1995: Udržení kontinuity

Závěr letního semestru, FF UK v Praze.

Třetí ročník festivalu, uspořádaného poslední pátek letního semestru opět na filmové vědě FF UK, se zaštitil krátkým úryvkem z novinového (nebo osobního?) rozhovoru s ministerským předsedou Václavem Klausem, v němž se jej zvědavý tazatel ptá: „Řekněte, dáte letos více peněz na kulturu?“ A ministr odpoví: „Kdepak, zlatý voči!“ Ovšem jestli tehdy ještě padlo: „Aha, jistě pane ministře.“, se už dnes nikdo nedozví.

Slavnostní podvečer zahájil moderátor (nepodařilo se zjistit jeho ctěné jméno), jenž ovšem konferenciérsky promlouval hlasem duchovního otce Víta Janečka. Poté následovalo vystoupení divadla Buchty a loutky, jenž předvedlo „guignolovskou“ loutkovou férii na motivy tragického i hrdinského života ruského Ikara, letce Meresjeva.

Došlo i na znělku ***Jak jel Tomáš Liška do Podolí*** Ondřeje Prcína a promítnutí vzácných archívních amatérských filmů ještě z 80.let.

Do soutěže své filmy tentokrát přihlásili převážně studenti filmové vědy, například Petr Marek, Karel Žalud (***Užsijentis***), Nekrofilm (***Dobře najedení řidiči buldozerů.***), Tomáš Bařina, Jiří Novák (...) se studentskou odyseou, která mapuje život studenta filmové vědy a v které si zahrál sám sebe Tomáš Zákavský.

Na závěr festivalového večera se většina organizátorů nacházela ve stavu silného alkoholového opojení, proto bylo obtížné v nastalém chaosu určit, v kterém okamžiku festival přesně skončil i jaké promítnuté snímky byly vyhlášeny za vítězné. A pokud nějaké vybrány byly, tak určitě vyhrál Petr Marek...

IV.ročník 1996: Festival mladých nadějí

Květen, FF UK v Praze

V čele týmu IV. festivalu Zlatý voči došlo k další generační výměně, z mladších studentů filmové vědy (2.ročník) vzešla dvojice nových organizátorů a zároveň komických moderátorů v historických kloboucích, Martin Švoma a Michal Procházka. Symbolem jejich komediálního počínu se staly dětské kaneovské sáňky Rosebud, které po celou dobu ležely na skříni ve festivalovém sále, v místnosti 429 filmové vědy FF UK, a láhev třeskuté hruškovice s jízlivým pojmenováním Vodka Ejzenštejn.

Mládí a svěží dětinský humor určil ráz ročníku, který se nesl i ve znamení několika provokací, osobních výpadů a pikantních invektiv. Před očima téměř padesáti členů i přátel katedry došlo k podivuhodné a záhadné metamorfóze Cieslarovy knihy kritických textů Filmové zápisky, Milan Klepikov obdržel v McDonaldu zakoupený hamburger jako cenu pro největšího filmožrouta a Vampírka zvaná Martina Černá si odnesla mrkev obřích rozměrů pro nejvěrnějšího Ponrepáka. Akademickou půdu znesvětila i přizvaná erotická tanečnice s lesklou škraboškou, zakrývající její lilití tvářičku.

Černou kaňkou byl i samurajský tanec, kterým se oba moderátoři, spoře odění a s orubaným klackem v ruce, snažili přímo okolo katedry napodobit umění legendárního Tošira Mifuneho z ***Rašomona***.

Při příležitosti festivalu proběhla rovněž anketa Top ten světového filmu všech dob, v níž mohli hlasovat všichni studující i vystudovaní filmoví vědci. Na festivalovém večeru byl po sečtení všech hlasovacích lístků za vítěze

vyhlášen „staříčkový“ film **Osm a půl** Federica Felliniho, nutno podotknout, že k viditelné úlevě a spokojenosti profesorského sboru a k nelibosti některých starších studentů a bouřliváků.

V porotě tento rok zasedla pedagožka Galina Kopaněva, organizátor Martin Švoma a studentka a tehdejší šéfredaktorka Cinepuru Pavlína Coufalová. Zlatý voči připadly po bojovné diskusi, která údajně rozdělila porotu na dva tábory, Petru Markovi za snímek **Moje milé děti!** (1996), Voči Jeanne Moreau filmu **Odvážná školačka** (Nekrofilm, 1995).

Novou cenu, pojmenovanou Spasitel českého filmu, si odnesl Tomáš Bařina za svoje **Tajemství** (1995). Mezi další zúčastněné snímky patřil například i **Kamenný most** od Nory Nimrichterové.

Po skončení oficiální části Zlatých vočí se účastníci přesunuli do prostor Divadla Na Zábřadlí, ti poslední, co vydrželi, ještě popíjeli k ránu v zaplivaném kvelbu nevalné úrovně U Kotvy ve Spálené ulici (byli to Mravcová, Žalud, Švoma, Procházka).

V.ročník 1997: Nářek nad českým filmem

23. května, FF UK v Praze.

Následující ročník Zlatých vočí proběhl již tradičně na půdě filmové vědy FF UK, jen tentokrát za laskavého sponzoringu společnosti Group 4. Na přípravě se podílela spolu s Martinem Švomou a Michalem Procházkou i další studentka FV Jana (zvaná též Veronika) Hartová a celá festivalová událost probíhala v duchu nářku nad současným stavem domácí kinematografie. Její symbolické atributy, věnec buřtů, bačkory a půllitr od piva tvořily výzdobu sálu po celý čas konání festivalu (Buřty nakonec snědl pedagog Klimeš!).

Hned v úvodu vystoupil Moderátor Švoma ve stylizaci pana Kopfrkingla, aby přednesl pohřební řeč nad skonaným českým filmem. Dalším vrcholným číslem se stalo morbidní vyvolávání ducha Bély Balásze, jenž zodpověděl na otázku, kdo je největším kritikem všech dob – tvrdil, že Gyorgy Csizslar. Organizátoři dále svévolně udělili, aniž by se řídili názorem odborné, výběrové komise, cenu největšímu hrobaři českého filmu, pro drobnou zahradní lopatku si ovšem jistá slavná deníkářská kritička nepřišla.

K estrádním číslům, jejichž smysl byl jasný spíše jen zasvěceným, patřila rituální poprava malého melounku, který od počátku trůnil na podstavci katedry, a v neposlední řadě i vlezlá a vulgární reklama na pivo Bernard. V soutěži typu videostop o vodku Klepikoff se utkal student Tomáš Zákravský (pozdější vítěz) se studentkou Janou Voplakalovou. No zkrátka všichni hodně pili a dobře se bavili, ale organizátoři asi přeci jenom nejvíc...

Zatímco v porotě se sešli mimo jiné Radek Vychytil s doc. Přádnou, Zlatý voči opět získal Petr Marek, tentokrát za snímek **Všechno na Mars!** (1997), o němž doc. Přádná prohlásila, že je blízký i její generaci. Voči Jeanne Moreau si odnesla Jana Hartová za svoje jevištní performance a film **Plůtky** (1995), protože to byla „jediná pořádná ženská, co jsme tady viděli“, jak pravil Vychytil. Růžový brejle připadly Martinu Švomovi za originální sondu do študákovy duše **Oduševnělá hmota** (1997), která mimochodem vyvolala zděšení a nemilý údiv na tváři některých přítomných pedagogů.

Znělkou se pro změnu stal film **Nerozluční** MUDr. Jaroslava Hanzela, který naturalisticky (až na hranici hnusu nebo vědeckého filmu) zachycoval

autentické zrození (prostě porod) muže s kinoaparátem. Na festivalu se ještě promítal film Víta Janečka **Příběh vody/Příběh H2O** (1996), Cenu Stana Brakhagea za originální výtvarné pojetí si odnesl Martin Blažiček za strukturální film **NEBO., NP 55 NEG.** (1997)
Účastníci Zlatých vočí a studenti filmové vědy poté zakončili slavnostní večer v prostorách klubu divadla Rubín bujarou noční pijatykou.

VI.ročník 1998: Těžká léta

15.května, FF UK v Praze.

V následujícím roce přišlo těžké období, kdy festival nechtěl nikdo dělat a hrozilo, že jeho kontinuita se přetrhne. Zasluhou Martina Švomy k tomu ovšem nedošlo, sám zorganizoval další ročník a na akademickou půdu, kde se každoročně při Zlatých vočích scházeli převážně studenti filmové vědy, navíc přitáhl milé, mladé i staré, filmové amatéry.

V porotě tehdy zasedl filozof Miroslav Petříček a studenti FV Tereza Dvořáková a Petr Šaroch, kteří udělili Zlatý vočí filmové amatérce Evě Benešové za **Vyprávění starého mládence** (1997). Vočí Jeanne Moreau získal Jaromír Pesr za videoklip **Extasy of St. Theresa** (1998) a Růžový brejle putovali dalšímu amatérovi starší generace Vladimíru Rulovi za jeho road-movie **Údolím do Ústí** (1997)

Petr Marek byl poctěn Cenou za celoživotní dílo s přihlédnutím ke snímku **Film Petra** a nové ocenění Poškrábaný brejle Kurta Krena si odnesl další autor strukturálního filmu Martin Ježek za snímek **Nová cesta** (1994/98). Celé to tehdy skončilo ve vinárně U Jelínků.

VII.ročník 1999: Vánoční Zlatý vočí

Prosinec, FF UK v Praze.

V následujícím roce došlo k posunutí termínu, kdy se festival konal místo obvyklého posledního týdne letního semestru až na podzim před vánoci stejného roku. Dosud poslední ročník Zlatých vočí, po kterých zeje několikaletá propast, vyhrál Martin Ježek se snímkem **24 hod. = 369 x 2sec. + 20,86 sec.** (1998) – získal Zlatý vočí i Růžový brejle. Cenou Vočí Jeanne Moreau byl oceněn Jaromír Pesr za **Vidiny** (1999) a Poškrábaný brejle Kurta Krena připadly Jiřímu Horákovi, o jeho filmu **Světloňoš** (1998) ovšem doc.Přádná prohlásila, že „je perverzní“.

Protože v porotě nechtěl nikdo zasednout (zbabělý ročník, že?), byly ceny zvoleny demokraticky během večírku v klubu FAMU. Zvláštní cena X-Ray Eyes za důslednou demytizaci v díle (s přihlédnutím k filmu **Oduševnělá hmota**) – **Dny hanby** (1999) si odnesl Martin Švoma.

Zvláštní cena Vočí pro pláč za demaskující odhalení (s přihlédnutím k filmu **Virtuální receptář**) obdržel Karel Žalud (**Holky z Gymplu**, 1999).

Pamětníky vyzpovídali, primární i sekundární prameny prostudovali a paměťové buňky oprášili: Tereza Dvořáková, Michal Procházka, Martin Švoma – Organisační VIII. ročníku festivalu Zlatý vočí, který se uskuteční 23. května 2003 na katedře filmových studií FF UK.

TĚŠÍME SE NA DOPLNĚNÍ INFORMACÍ A OBRAZOVÝCH MATERIÁLŮ
DALŠÍMI PAMĚTNÍKY!!!
Tereza Dvořáková